

SIGNALLINAN

NR 31 SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING Juni 2013

Pris 40 kr

Innehållsförteckning:

Dykarledaren försommaren 2013
Årsmöte 2013 Lite bilder
Protokoll och styrelsens rapport
Ekonomiredovisning 2012 & Budget 2013
Om Arne och familjen Zetterströms båt
Elly Pettersson in memoriam

Ove Dahlstedts uppfinning från 1980-talet
Claes Lindemark in memoriam
Om den svenska sportdykningens historia
Skärgårdsmässan 2013
Besök av SSDF
Bilder från Holger Wahlkvists dykningar

Omslagsbild: Föreningens nya logotyp, en Fahnehjelmhjälm. Arbetet med ny logga för SDHF initierades av Magnus Lindström som också förmedlat styrelsens idéer och synpunkter till illustratören. Utformningen bygger på fotografier av de hjälmar som finns i SMM ägo och på Fahnehjelms ursprungliga patentskiss från 1839 (Jämför med gamla loggan med hela dykaren)

Styrelsen

Anders Wästfelt, ordförande	070-2373832	anders@wastfelt.net
Nagamon Andersson, vice ordförande	070-5407230	good_song@hotmail.com
Åke Johansson, kassör	08-133570	ake.johansson@electro.se
Johan Carlsson, klubbmästare	070-2420691	deep.ccr@gmail.com
Hans Bohlin, sekreterare	073-6148410	hans.bohlin@med.ge.com
Hans Örnhagen, ledamot	073-2503935	hans@ornhagen.se
Magnus Lindström, ledamot	072-222 04 05	dive_to_me@hotmail.com
Bert Westenberg, suppleant	070-2379652	bert.westenberg@bredband.net
Lars Gustafsson, suppleant	070-2558298	largus@spray.se

Hedersmedlemmar

Bertil Jung	1997
Bo Cassel,	1998 † 2004
Anders Muren,	1999 † 2001
Ingvar Elvström,	2000 † 2000
Bengt Börjesson,	2001
Claes Lindemark,	2005 † 2013
Ove Dahlstedt	2006
Dennis Österlund	2008 † 2007
Uno Jakobsson	2012 † 2006

Sponsormedlemmar:

Guld:

Ingenjörfirma Curt Nyberg AB
Aleris Flyg- och dykmedicin
Interspiro AB
Poseidon Diving Systems
Trelleborg Protective Products AB
NDE Sweden AB

Silver

Fartygsmagasinet i Stockholm AB
Slite Dykservice

Silver forts.

Svenska Sportdykarförbundet
Yrkesdykarskolan Göteborg
Svensk Brand och Dykteknik
Svensk Sjöentreprenad
Dan Berg Elprodukter AB
CBM Produkter
GDA / H T T, Göteborg
HydroCosmos
SI Tech AB
Stig Insulan

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING, SDHF

Medlemsavgift 2013, 250 kr insättes på pg 4400251-7

Besöksadress: Djurgårdsvägen 36 B, 115 21 Stockholm

Organisationsnummer: 802422-8457

Redaktör och ansvarig utgivare för Signallinan och hemsida www.sdhf.se

Hans Örnhagen, Havrestigen 15, 137 55 Tungelsta

Dykarledaren försommaren 2013.

I skrivande stund pågår Skärgårdsmässan och några från föreningen är vid Dyktankhuset och demonstrerar dykning med tung utrustning. Idag regnar det, men igår var det en strålande dag och längre bak i tidningen finns några bilder från gårdagens dykningar.

Ni har förmodligen redan sett vår nya logga som presenteras på omslagets första sida. Genom Magnus Lindströms försorg och med hjälp av illustratör och kritiska granskare har vi nu en vacker och ändamålsenlig logga som vi kan använda lång tid framöver.

I en tidigare dykarledare berättade jag att vi blivit uppsagda från uppställningsplatsen för vår container i Haninge och att vi önskade förslag till alternativ plats. Några förslag på alternativ plats har inkommit så nu hoppas vi att vi skall hitta en billigare uppställningsplats. Tillsvidare står dock containern tillfälligt uppställd hos en kommersiell containerhanterare i Huddinge.

Karlskronahjälmen, som Mats Jaxvall lovade försöka få fram som donation och utställningsföremål i samband med årsmötet i Karlskrona, har nu kommit på plats och vi hoppas att snart kunna komplettera med dräkt och övrig utrustning så att vi kan visa en komplett dykare vid sidan om Seibe-Gorman, Carlson, Dräger och Kirby Morgan/Ottestad dykarna. En bild av hjälmen finns i artikeln om årsmötet 2013. Tack Mats för insatsen.

Arbetet med att skriva Sportdykningens historia pågår för fullt. Projektledaren Anders Wästfelt redovisar projektstatus i separat artikel i detta nummer. Vi har verkligen full fart i SDHF just nu och även Vision 2020, ett annat av Anders projekt, har under våren varit framgångsrikt. Mer om det i ett senare nummer.

Livet innebär inte bara glädje utan även ett viss mått av sorg och två av våra gamla trogna supporters har gått bort sedan förra numret. Ni finner korta presentationer i detta nummer.

Så var det den stående frågan om öppethållande. Under 2012 provade vi att ha öppet under veckorna vi de tillfällen som vi hade frivilliga som kunde hjälpa till. Det kan hända det är lättare för några av oss att sätta av en veckodag eller två i stället för helgdagar när det är så mycket som skall klaras av. Turisterna finns ju i Stockholm även på vardagar, speciellt under juli och augusti. Hör av er till mig på enklaste sätt 073 2503935 eller e-post hans@ornhagen.se. se så sätter jag upp er på hemsidan, vilket innebär att vi kan visa att vi har öppet.

En skön sommar önskar SDHF genom
Hans Örnhagen

#

Vi driver Dyktankhuset tillsammans med

SJÖHISTORISKA

Sjöhistoriska har öppet: tisdag – söndag 10 – 17. Tel 08-51954900
www.sjohistoriska.se

#

Håll uppsikt på hemsidan www.sdhf.se

Och glöm inte att betala medlemsavgiften 250:- till pg 4400251-7.

Om du använder pg-blankett kan du meddela adressändring
(Glöm inte att ändra även e-post och telefon).

Årsmöte 2013

Den 20 april avhölls årsmöte i Svensk dykerihistorisk förening på Dyktankhuset i Stockholm. Ett tjugotal medlemmar hade mött upp för att få information och för att rösta fram en ny styrelse. Av protokollet framgår vad som avhandlades och på bifogade bilder kan ni se vilka som var där. Efter årsmötet visades film från 1960-talet där Bengt Bedrup intervjuade deltagarna i Expedition Röda havet.

Efter detta sedvanlig ”Dykar slang” dvs Bullens pilsnerkorv med bröd och tillbehör. För tillbehören och hela mässverksamheten tackar vi Josephine Weckman (längst till vänster i bild) som på ett utomordentligt sätt sköter skaffningen inte bara på årsmöten utan även vid andra träffar på Dyktankhuset.

Efter skaffningen följde lite arbete med utställningen inför våren. Bland annat hängdes Karlskronahjälmen upp. Vi tackar Mats Jaxvall, Karlskrona som gjort det möjligt för oss att kunna visa en hjälm som använts av svenska försvarsmakten.

Årsmöte SDHF i Dyktankhuset i Stockholm 2013-04-20

Närvarande:

Anders Wästfelt	Hans Örnhagen	Åke Johansson	Ola Lindh
Nagamon Andersson	Per Westenmark	Rolf Nyberg	Hans Forsman
Gudmund Eriksson	Bengt Gylleus	Lars Holm	Avel Åhrberg
Eivor Larsson	Peder Hermansson	Johan Carlsson	Hans Bohlin
Josephine Weckman	Siv Malm	Gunnar Bemert	

1. Anders Wästfelt hälsade alla välkomna till Stockholm och SDHF:s årsmöte 2013.
2. Upprop samt fastställande av röstlängd.
3. Frågan om mötets behöriga utlysande, besvarades med ja.
4. Fastställande av dagordningen.
5. Till ordförande för mötet valdes Anders Wästfelt och till sekreterare valdes Hans Bohlin.
6. Att jämte ordföranden justera protokollet, tillika rösträknare, valdes Siv Malm och Eivor Larsson.
7. Ordföranden redogjorde för styrelsens verksamhetsberättelse för 2012. Kassören Åke Johansson redogjorde för förvaltningsberättelsen, den ekonomiska redovisningen. Synpunkten på att tillgångar bör tas upp i redovisningen noteras och skall införas framgent. I och med detta godkände årsmötet verksamhets- och förvaltningsberättelsen.
8. Revisorernas berättelse upplästes och gillades.
9. Ansvarsfrihet för styrelsens arbete under 2012 beviljades av mötet.
10. Presentation av verksamhetsplan och budget för 2013: Ordföranden presenterade pågående projekt:
VISION 2020, handlar om framtiden i och omkring Dyktankhuset samt vårt samarbete med andra aktörer/intressenter.
BOKPROJEKTET är ett projekt som skall dokumentera Svensk sportdyknings historia. Målsättningen är dokumentera sportdykningens historia från början av 1900-talet och resultatet skall presenteras i bokform och i digital version.
SPIGGEN II, ett projekt som handlar om att i framtiden kunna visa upp en miniubåt i anslutning till Dyktankhuset.
ROV:n, att renovera en av världens första undervattensrobotar.
SVEA, renoveringar av vår ubåtsräddningsklocka.

Presentationen gillades av mötet.

Kassören redogjorde för 2013 års budget som godkändes av mötet.

11. Medlemsavgifterna för 2014 fastställdes: Enskild medlem 250 kr. Sponsormedlem liten, 500 kr. Sponsormedlem stor 5000 kr.
12. Val av funktionärer:
 - a) Till ordförande för en tid av 2 år valdes Anders Wästfelt.
 - b) Omval av sekreteraren Hans Bohlin på en tid av 2år.
 - c) Vice ordförande, fyllnadsval av Nagamon Andersson på 1år.
 - d) och e) Kvarstår 1år
 - f) Omval av styrelseledamöterna Hans Örnhagen och Magnus Lindström på 1år.
 - g) Omval av suppleanterna Bert Westenberg och Lars Gustafsson på 1år.
Ovanstående var valberedningens förslag och fastställdes av mötet.
13. Val av två revisorer jämte en suppleant: Omval av Siv Malm och Anders Nicklasson som ordinarie samt Lilian Holm som suppleant på 1år.
14. Val av två ledamöter samt en suppleant till valberedningen: Omval av Lars Holm och Ola Lindh som ordinarie samt Stig Insulan som suppleant på 1år.
15. Övriga val: Som adjungerande till styrelsen valdes Birgitta Forsén och Catarina Ingelman- Sundberg.
16. Inkomna skriftliga frågor och motioner:

Förnyat förslag om stadgeändringar. Under §6 ändras en del av texten till *”jämna år val av vice ordförande, kassör och klubbmästare på två år”*. Under §8 ändras del av texten till *”vice ordförande, kassör och klubbmästare väljs av årsmötet på två år varje jämnt år”*.
17. Övriga frågor:

Ordföranden informerade om föreningens arbete med att få en Karlskronahjälm till samlingarna i Dyktankhuset. Efter träget arbete tackar vi Mats Jaxvall, Teknisk Systemledare Försvarsmaktens dykerimateriel för donation till SMM och deposition på Dyktankhuset så att vi nu stolt kan visa upp den vackra hjälmen.
På allmän begäran kommer styrelsen att hålla medlemmarna uppdaterade om hur SDHF:s olika projekt utvecklas. Detta kan ske genom Signallinan, föreningens hemsida www.sdhf.se eller genom medlemsutskick.
18. Mötet avslutas och ordföranden tackade för visat förtroende och besöket i Dyktankhuset.

Vid Protokollat:	Justeras:	Justeras:	Justeras:
Hans Bolin	Anders Wästfelt	Siv Malm	Eivor Larsson

Signallinan 31, 2013

Föreningen SDHF

1 (1)

Årsredovisning
2012-12-31

VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår att:

Från tidigare år balanserad vinst	59 253
Tillsammans med årets resultat	4 516
Totalt	<u>59 253</u>

Balanseras i ny räkning

Total	<u>63 769</u>
--------------	---------------

Nedan följer föreningens resultat- och balansräkningar för verksamhetsåren 2012.

RESULTATRÄKNING

1) Rörelsens intäkter

Rörelsens intäkter (Not 1)	99 027	Medlemsavgift	71 057
Rörelsens kostnader (Not 2)	-55 905	Bidrag/Hjälmen	797
Finansiella kostnader	-606	Årsmöte	5 950
Avskrivningar	-38 000	Visning Tankhuset	5 173
ÅRETS RESULTAT	<u>4 516</u>	Rebreatherdagen	8 550
		Tech Diving	2 000
		Försäljning	<u>5 500</u>
		Summa intäkter	99 027

BALANSRÄKNING

2) Rörelsens kostnader

TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar		Container	-7 878
Kassa	82 415	Telefon	383
Interimsfordringar	391	Internet	-2 440
Summa omsättningstillgångar	<u>82 806</u>	Styrelsen	-3 925
		Tungdykning	-2 007
SUMMA TILLGÅNGAR	<u>82 806</u>	Årsmöte	-5 905
SKULDER OCH EGET KAPITAL		Kulturarvsdagen	-1 635
Kortfristiga skulder		Visning Tankhuset	-1 907
Leverantörsskulder	12 525	Rebreatherdagen	-6 172
Interimsskulder	6 512	Tech Diving	-732
Summa kortfristiga skulder	<u>19 037</u>	Stockholm Sjögård Medlemskap	-500
		Signallinan	-21 579
		Utskick/Porto	<u>-1 608</u>
		Summa kostnader	-55 905
Eget kapital			
Balanserat resultat	59 253		
Årets resultat	4 516		
Summa fritt eget kapital	<u>63 769</u>		
Summa eget kapital	63 769		
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	<u>82 806</u>		

BUDGETFÖRSLAG Svensk Dykerihistorisk Förening för verksamhetsåret 2013

Ordinarie verksamhet under 2013.

INTÄKTER 2013

Medlemsavgifter	50 000
Sponsorer	20 000
Gåvor	5 000
Visningar Dyktankhuset	5 000
Arrangemang	15 000
Försäljning	5 000
Summa:	100 000

KOSTNADER 2013

Tidningen Signallinan	25 000
Styrelsemöten	5 000
Telefon o porto	3 000
Årsmöte	6 000
Hyra förrådscontainer	8 000
IT kostnader	10 000
Arrangemang	15 000
Underhåll material	10 000
Övriga kostnader	8 000
Summa:	90 000

KOSTNADER Pågående projekt:

Spiggen II	10 000
ROV:n	10 000
Blästring SVEA	10 000
Bokprojektet	10 000
VISION 2020	10 000
Summa:	50 000

För uppstartning av projekt under 2013 bör styrelsen reservera medel under året. Enligt årsredovisning 2012-12-31 finns tillgångar på drygt 80 000 kr som kan ianspråkta för detta.

Svensk Dykerihistorisk Förening Styrelsens årsberättelse för 2012

Styrelsen har under året bestått av:

Nagamon Andersson, ordförande
Anders Wästfelt, vice ordförande
Åke Johansson, kassör
Johan Carlsson, klubbmästare
Hans Bohlin, sekreterare
Hans Örnhammar, ledamot
Magnus Lindström, ledamot
Bert Westenberg, suppleant
Lars Gustafsson, suppleant

Hedersmedlemmar:

Bertil Jung	1997	
Bo Cassel	1998	†2004
Anders Muren	1999	†2001
Ingvar Elfström	1997	†2000
Bengt Börjesson	2001	
Claes Lindemark	2005	
Ove Dahlstedt	2006	
Dennis Österlund	2008	† 2007

Aktivitetsredovisning:

Föreningen bestod år 2012 av 224 registrerade enskilda medlemmar och 34 klubb / föreningsmedlemmar. Totalt 258 st.

Vi har även 10 silver och sex guldsporsorer, vilket totalt gett föreningen ett ekonomiskt tillskott på 35 000kr.

Under inledningen av året har omgivningarna runt Dyktankhuset varit en byggarbetsplats i samband renovering av Galärskjulen som nu inrymmer Spritmuseum och invigdes den 26 maj.

I samband med denna byggnation fick vi en stenlagd entré och handikapparkering på framsidan.

Årsmöte:

Årsmötet 2012 hölls på Strand i Lysekil den 13 maj. Mötet samlade ett 30 tal personer.

Öppethållning:

Premiär för öppethållande var den 13 maj. Vi har under 2012 haft öppet i Dyktankhuset vid 35 tillfällen utöver arrangemangen nedan. Vi har överskridit tidigare högsta besökssiffror och haft 2152 besökare under året.

Specialvisningar och arrangemang:

Skärgårdsmässan 2-3 juni genomfördes i regn och rusk, men samlade ett 100-tal besökare vid kajen och i huset. Det var då premiär för tungdykning vid vår nya stationära dyk-trappa vid nya bryggan som tillkommit som ett resultat av Galärvarvsprojektet.

Kulturarvsdagen med tema "Under ytan" hölls den 9 september, med öppet i Dyktankhuset hela dagen, föredrag och utomhusdykning.

Höstmöte, tillika "Rebreatherdagen" 24 november genomfördes i Dyktankhuset med ca: 30 deltagare, sex föreläsare samt laborationer för deltagarna.

Nya föremål och donationer:

Vi har under året köpt och flyttat förrådscontainern, samt gjort en utrensning av material som vi skrotat eller slängt bort. Containern är nu uppställd hos en kommersiell containerfirma tills vidare. Föreningen har även köpt en komplett dykarutrustning typ Emil Carlsson, som vi kan använda vid kommande dykningar. Ytterligare ansträngningar för att samla in föremål har gjorts i slutet av året.

Styrelsemöten:

Sex styrelsemöten och två arbetsdagar har genomförts under året. Möten i Dyktankhuset, Skype-möten och ett besök i Liden i oktober har klarats av.

Arbetsmöten:

Möten med SMM och KDF har genomförts vid minst tre tillfällen under året. Mötena har berört samarbete i byggnadsfrågor och åtgärder på och kring huset.

Kontakter med andra dykerihistoriska föreningar och museer:

Tidskrifter (Signallinan) har utbytts med ett flertal länder och deras dykerihistoriska föreningar.

Signallinan:

Under 2012 kom Signallinan ut med två nummer sommar och vinter.

Hemsidan:

Hemsidan har uppdaterats kontinuerligt. Redaktör för hemsidan / Signallinan har varit Hans Örnbaden.

Styrelsen vill här passa på att tacka alla som under året bidragit med att hjälpa till med öppethållning och arrangemang i Dyktankhuset samt SDHF:s övriga aktiviteter.

Med tack för förtroendet
Styrelsen

Ordföranden Anders Wästfelt t.v.
och sekreteraren Hans Bohlin t.h.
(Foto Gunnar Bremert)

#

**SVENSK BRAND
& DYKTEKNIK**
www.branddyk.se

© 2012
Gul PMS 012C

Om Arne Zetterström och familjens båt - nertecknat av vännen Hans Eklund.

Den följande texten är, med tillstånd, tagen ur Hans Eklunds lilla skrift "Nära vattnet eller Sentimental navigation", som kom ut 1965 på Björkmans förlag. Jag har fått texten av Jan P Zetterström, som besökte Dyktankhuset 2012 (se Signallinan nr 30). Det handlar inte så mycket om dykning, men Arne, familjen Zetterströms båt och sjölivet på sent 1930-tal beskrivs här på ett underbart sätt.

Äppelvikshamnen höll på att göra mig fientligt stämd mot min mor. Under promenaderna ville hon nämligen inte stanna där så länge som jag ansåg vara direkt nödvändigt. Den gamla bukten med sin gård (och bränneri?) var inlemmad i en dåförtiden *ung* villastad och hade med den 1800-talsaktiga sjövillan blivit en ungdomlig värld, som ännu bar sommarnöjesprägel. Vid stenkajen låg tätt sida vid sida de nya, mycket långa motorbåtarna. (Racer var nu liktydigt med motorbåt och inte seglare). De flottaste hade "jagarstäv", dvs. ett lagom väl välvt fördäck och därpå insatt en stor förnicklad eller putsad ventiltratt av mässing, vars insida alltid var rödlackerad. Där låg till och med ett par fina, stora lustjakter, varav en hette "Standard" och var ornerad med avrundade solkors framme i stäven.

Sjövillans udde avslutades med en brygga som angjordes av de färjor, vilka i regel hade Tegelbacken som "slutbrygga". Därintill en präktig ponton med försäljning av bensin och olja från en ständigt nymålad, karminröd vagn med märket "Pratts" och med sirligt formade gjutjärnshjul. Vid en tvärbrant udde ett stenkast därifrån i riktning mot Tranebergsbron låg en stor flotte med påliggande hus förtöjt. Det var "badhuset" som gav stranden dess namn: *Badhusparken*. – Mittemot på "Essingen" kom att göras ett "strandbad" med avklädningshytter.

Jag höll ihop med en något äldre vän, som var minst lika låst som jag själv vid denna rätt väl begränsade vattenvärld. Han hette Arne Zetterström och var son till "farbror Ture" eller "en av det svenska ubåtsvapnets

fäder". Farbror kallade mig "Hansiacus" och omtalade aldrig mer än att han försåg pansarbåtarna med bensin och olja, möjligen såg han till att de kunde glida iväg från Hårsfjärden över huvud taget.

Arne Zetterström blev med tiden bergsingenjör och omkom senare tragiskt under ett marintekniskt dykarförsök utanför Landsort. Redan som gymnasist hade han egenhändigt experimenterat fram ett slags lösnäsa av gummi, varmed han sommartid lyckades gå ned under vattenytan till ett par-tre meters djup. Denna lamellnäsa kunde endast användas under ett övermått av självkontroll, som endast han själv var mäktig. Arne badade annars inte gärna och blötte sällan huvudet. Ett självständigt kunskapsbegär, en utforskningsglädje utan gräns drev honom mot det ena experimentet efter det andra. När det gällde vattnets värld kunde jag följa med honom.

Vår favoritförfattare hette Jules Verne och vi sökte hålla samma strama konversationsform som de huvudagerande i en "Världsomsegling under havet". Farvattnen mellan Badhusparken och Grönviks brygga var vårt forskningsområde, livsfarligt, eftersom ingen av oss började simma förrän i 11-årsåldern. Av Alviks store bensinhandlare, nu död, som i skolpojksåldern börjat göra affärer genom att sälja motorbränsle åt alla dem som på Tranebergssidan hejdades av gamla pontonbrons ofta fällda bommar, förvärvade Arne tomma, gröna Texaco-dunkar. Då de någorlunda rengjorts från olja, kunde de byggas om till dykarklockor.

Med hjälp av slangar lät de sig dirigeras till botten och t.o.m. bringas att plocka med sig små fynd därifrån. Vårt favorittillhåll var länge den mörkröda, låga Pratts-pontonen på udden till Äppelvikens sjövilla. På så sätt var "Graves" med sina kranar, klämmor och slangar en långt intressantare – och vackrare, – butik än "NK:s

leksaker”, även om dess sjöavdelning var storartad. Där fanns de tyska, utomordentligt välseglande ”Kellnerbåtarna”, där fanns åtskilliga plåtfartyg, och där fanns alltid en sorts bojar och blyankare, som var mycket användbara. Där dykarklockorna inte kunde manipuleras draggade och lodade vi desto mer, blev av med åtskilligt, t.o.m. en och annan plåtubåt som efter våra förbättringar inte återvände till vattenytan efter en bottenundersökning. Det var naturligt att Arne som så överlägset behärskade de sinnrika dykarklockorna överlät övervattensflottan åt mig och dessutom ordnandet av fynden som dels var av växt- och djurriket men också bestod av skrotpartiklar – museiföremål.

Essingen med sin sommartid stimmande badpublik mittemot var nästan obebyggd, så när som på några strandvillor och Essinge Ångtvätt, som hade oförskämdheten att signalera sina arbetstider med samma vissla som de riktiga båtarna. Det var då en värld av yngre medelålder på båda sidor om sundet, sommargäster delvis och de ganska nya villornas rätt unga familjer på brommasidan. Friluftsbåtarna var här minst fem sjömil utanför stadens hank och stör, som ännu inte hade kommit för nära Smedsudden. Deras utsträckta jagarskrov besatt en mahognykvalitet tillsammans med de stort överriggade gaffelseglarna som idag är helt obefintlig. Det var öppna och inte inkupade farkoster. Dessa fredliga motorbåtar gick igenom vattnet, klöv gärna svallet mellan de båda bergsstränderna. De *skar* med sina långa stävar som jag sett jagaren Wachtmeister göra det ”under forcering” på ett svartmuskigt tyskt foto i farbror Turess villahall. (Det kan också ha varit en tysk jagare av T 150-klassen.)

Arne Zetterströms lika duktiga äldre bror Olof kom ibland och hälsade på oss under våra evinnerliga strandlekar. Han kunde rita vackra bilder på hur en dieselmotor

skulle sitta i en isbrytare. Han ägde en vit- och rödmålad miniatyrångbåt av plåt, som vackertvädersdagar prövades från insidan på Grönviks T-formiga träbrygga. Detta fartyg överglänste Arnes vitmålade motorbåt med välvt fördäck av plåt. Olof blev detta till trots inte lika bergtagen av sjön, men vi betraktade honom som det överlägsnaste av allt *maskinbefäl*. Karin Österling, min väninna, hörde till de tolererade åskådarna. Hon var hygglig nog att medföra en eller annan hemmagjord kanelbulle eller ett "mandelbröd" från mjölkboden bakom Klövervägens hållplats. Denna var ganska ny, och bidrog till att jag från Alléparkens ändhållplats slapp lotsa hem annars så snälla och förstående middagsgäster som tant Tollie och tant Harriet, vilka inte heller var ointresserade av båtar. Den förra hade någon gång förstärkt min övervattensflotta. Om jag minns rätt var det en vitlackerad Kungsholm på kavelhjul (Gemla), men den kunde barlastas för användning i Sandhamns fria badvatten.

Arne följde någon gång med till Sandhamn. Utfärder slog väl ut på det hela taget. Vid ett tillfälle då vattenskorpen varit extra god, resonerade vi oss fram till – kanske ganska riktigt – att de glänsande undervattensalgerna som skiftade så vackert i brunt och gulgrönt, borde vara ganska ätbara, kanske riktigt goda. Vi prövade på och blev ganska illa därav.

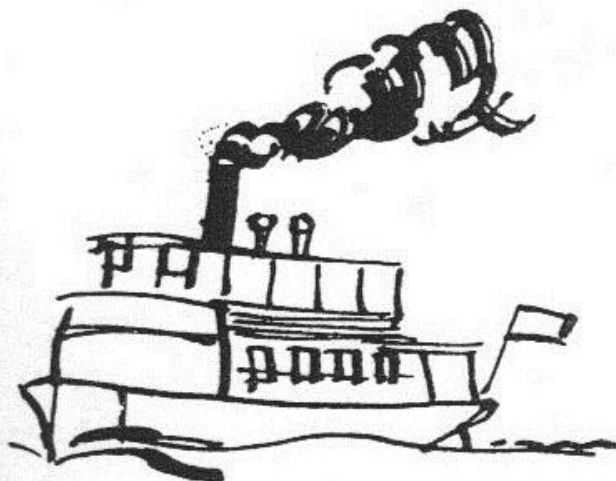
Min barndom var en vattenvärld, och som ett tecken på att sjölederna ännu råde över Mälارlandskapen kring Äppelviken, fanns ett väldigt stångröse rest på Borgberget. Det bestod av en jättelik cylinder av gjutjärnsribbor. Högt uppstogad syntes den vida omkring. Var den ett ensmärke för de ingående båtarna från Kungshatt?

Huvudbåten tycktes ändå aldrig ta en pejling på detta vackra monument som fick förfalla och blåste ned en höstdag i början av 30-talet. Huvudbåten var *Angantyr*,

vardagar och söndagar. Det var den tvådäckade färjan som gick till Tegelbacken, och på vars däck vi emellanåt for till staden då nithamrarna klang på Ekensberg.

På söndagarna bar det av vid mors hand från Grönviks brygga. Biljetten löstes som färd och återfärd till Varvs-gatan där vi gick i land för att vandra uppför park-trapporna och bevista högmässan i Högalidskyrkan, tämligen nybyggd och halvt om halvt berömd, men inte angenäm. När vi brukade passera Ekensberg gjorde jag mig och min mor eller min barnsköterska Ailo extra mycket omak genom att i det längsta klänga över det bord som vette mot den gamla röda varvsbyggnaden med brutet tak. Däromkring låg många härligheter i svart järn, men också tjärat timmer. Intresset för de uråldriga sällsamma vinterliggarna i bukten bakom ud-den kunde jag nöjaktigt tillfredsställa några år senare, då jag med skridskor på fötterna tog mig över isen dit. – Ailo kunde ibland ta mig till staden i vardagslag med Angantyr. Denna lilla ångare brukade angöra Äppel-vikens sjövilla, innan den helt försvann från farvattnen – för att bli färja vid Vaxholms kastell. Den går fortfarande som ombyggd endäckad SÅA-båt och gör dryga dags-verken i Möja-leden.

Namnet Angantyr har för mig ännu en kelsamt vänlig utstrålning. Dess två första stavelser rimmade med "kungan", som var ett allmänt utbrett smeknamn för kudde. Endast en grundlig freudiansk undersökning skulle kunna säga, ifall Ailo, som mina senare flickbe-kanta något skulle komma att likna, och den lilla lätta tvåtaktsångbåten fick tjänstgöra som ett moderssurrogat alla de gånger min mor var på teatern. Angantyr kan jag aldrig glömma: hur elegant den rörde sig i skvalp-sjön och hur mjukt den angjorde med vimpeln blåsande på förstängen. Det var inte svårt att med eller utan landgång kliva ned på dess fördäck bakom den mjukt

utbuktande stäven. Hon var välskött, dock inte prålig.

Att ombord på Zetterströms kravellbyggda Petterssonbåt möta s/s *Angantyr* innebar en särskild njutning, då hon kunde visa det genomskinliga i sina verandaaktigt öppna däck. – Hon var släkt men inte mer, med "Femman" ännu i tjänst på 1940-talet, och Valkyrian på Saltsjöns inre vatten, fortfarande i gång. Systrarna hette *Angantyr*, *Finnboda III* och *Valkyrian*, samtliga byggda på Motala Varv & Mek. Verkstad 1909. De var kända för sina fina skrov. *Valkyrian* är någorlunda väl bevarad. Överbyggnaderna motsvaras av en ännu existerande större syster, *Kung Wasa*, nu förtöjd vid SÅA:s Djurgårdsvarv. – *Essingen I* och *II* hade tidigare blivit *Vaxholmsbåtar*: *Anna* och *Oden*. – Jag skall helt avstå från jämförelser med den bländande *Sandhamns Express*. Men båda fartygen var mycket välskötta; de doftade av renlighet och fina fernissor och ripolinlack. Bevisen på deras snygghet är bl.a. det faktum att jag i sjömanskostym eller råsidenumdering tilläts hålla till i deras maskinrum eller i trappan ovanför, utan att någon sot-skrämd kvinna slet mig därifrån.

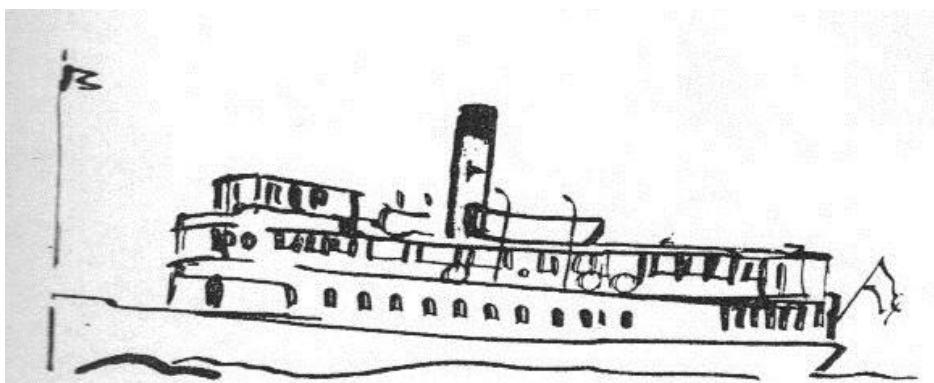
I jämförelse med dessa drottninglika farkoster var Zetterströms lilla *Tatra* (4,75 knop) inte imponerande. Den var välskött men skrapades aldrig, så att dess

fernisslager efter hand kom att likna kolbemängd bärnsten. Min tacksamhet var oändlig de gånger jag som småbarn tilläts följa med, till badviken på Fågelön, till SSS:s klubbholme – eller fornborgen en bit väster om Lövsta. Min favoritplats var Tattras akterhack, där jag brukade sitta med korslagda ben. Vi brukade då glida med en större ångbåt vid öppningen av Nockebys flottbro, vid den tiden nästan under vatten. Min far tyckte om att från Nockeby backe köra fort över den med sin tvåsitsiga ”Dodge Brothers”, som då plöjde undan kaskader av vatten.

Segelskeppen hade börjat råka i vanhävd. Vi hade inte så mycket till övers för de stora svarttjärade skroven, en del med kattrygg, när de med solkiga segel kom drivande uppe från ”Sandviks lim” och under öronbedövande smällar och stor rökutveckling sökte få i gång motorerna i sundets bleke. ”Stånkorna” gick ändå med oförfalskade riggar, några ännu som märsssegelsskonare. Då som nu utökades beståndet av smålandsskutor och ålänningar. I Sandhamn förekom riktiga barkskepp.

Men deras tid var ohjälpligt ute och de gick och lade sig att dö i avskildhet som gamla skogsdjur. Vid Talludden (Karlberg) ställdes några på gyttjan. Nära Tranebergsbron placerades de i den grunda leran av en gammal uppköpare som bodde i dem – med trädgårdsväxter, vildvin och allt på däckat – tills de helt sögs ned av den dyiga sjöbottnen. Han fortsatte härmed några år till staden satte stopp: från de gamla vraken lades gångar ut till nya, avmastade skrov som skulle kunna hota farleden. (I fjor gick en stor TB-pråm sävligt och lugnt till botten i Alviksbukten: sjön är alltjämt och överallt den mest oöverträffade avstjälningsplatsen.)

På Essinge norrsida låg några skepp som inte tycktes vilja gå. En ståtlig men liten långliggare, enbart seglare tror jag, låg innanför Grönviks bussiga träbrygga.

Riggen var beundransvärd: enbart masternas dubbla salningshorn och de smäckra stängerna vackert ikrängda sina eselhuvuden erbjöd en skönhetssyn, som jag häromåret kunde återuppleva i Karlskrona örlogsmuseum, där en trämärsanordning för gamla Saga, en modelldetalj av Göte Svensson, erbjöd en plastisk konstruktion av samma monumentalitet.

På Björnholmens nordvästra stenstrandsbotten låg minst tre skrov. Vintertid tog vi oss på skridsko ut till dem och kunde så lämpa oss ned genom deras skansluckor, för att sedan ta skär i korridoren emellan hytterna. Det kunde vi också göra vid Karlberg. Beundransvärda träkonstruktioner. En av dem har rest en vacker gravvård åt sig själv: varje spant uppsänder genom vattnet ett albuskage som åtminstone sommartid i sammanlagd mängd bildar en vacker skeppsättning. Kårsöns sydända beredde plats åt några rester av en bred segeljakt; den påstods vara den postbåt som "dubbelmördarna" Hjert och Tector landsatt där efter sitt dåd.

I Drömstigens småskola fick vi lära oss något om rospiggarna som skulle förekomma överallt. Jag fick inte se någon seglande sådan förrän under andra världskriget, när alla gamla riggar plockades fram i bränslebristens tecken. Då seglade i slutskedet smålänningarna på Stettin och gjorde goda affärer med nazisterna. Av staten fick de i varje fall inget bränsle. Deras skonorter, piggar och slupar gick bra med både klyvare och toppsegel.

#

In Memoriam

Det är med stor sorg och saknad vi fått tagit del av beskedet att Elly Pettersson, instruktör och eldsjäl inom SSDF och SDHF, har avlidit.

Elly föddes 31 mars 1940 i Vilhelmina i Västerbotten. Efter realskolan gick flyttlasset till Stockholm där hon förutom en avstickare till Storbritannien för au pair-år arbetade för Televerket.

Elly gifte sig och fick sitt första barn, en son, i mitten av 60-talet. Andra barnet, en dotter, kom några år senare. Hon engagerade sig ideellt i en förening som arrangerade dagverksamhet för barn och föräldrar.

1979 gick Elly en dykkurs och fick sitt Nordiska Sportdykarbevis (som SSDF:s certifikat hette på den tiden). Det förändrade livet för Elly. Hon var med och startade föreningen Scandivers i Stockholm som hon sedan tog över och drev som ett av få SSDF dykcenter. 1983 blev Elly instruktör inom SSDF och 1989 gick hon kursen för CMAS/SSDF Tvåstjärnig instruktör och som sådan var hon aktiv resten av livet. Som dykinstruktör och kvinna kunde Elly skänka trygghet i utbildningen även för elever som var lite skrämde av den machomentalitet som ibland präglar utbildning i dykning och vi har mött flera dykare som i efterhand berättat att de är stolta över att ha utbildats av Elly, en kvinnlig instruktör. Dykningen gick i arv och även barnen tog dykcertifikat och sonen blev också instruktör inom SSDF. 1985 startade hon tillsammans med några andra eldsjälar föreningen Samantha DC i Stockholm. Elly var även styrelseledamot i SSDF och drev under en tid Vattenmiljögruppen. Vi är många som följt med Elly för att räkna bestånd av blåstång i den Stockholmska skärgården. Ellys intresse för miljövård och återhållsamhet vid användning av de resurser vi har på jorden och en hållbar framtidsutveckling återspeglades också i Ellys intresse för historia och då speciellt dykerihistoria. Som medlem i Svensk dykerihistorisk förening provade Elly på dykning med kopparhjälm från 1800-talet i samband med Skärgårdsmässan 2009.

Elly älskade västkusten och i Bovallstrand och Hunnebostrand var hon en välkänd person. När vi skulle ut och dyka från båt kunde det ta lång tid att komma iväg då hon hade många att prata med. Men den som känner fiskare får också många tips på dykplatser.

2002 flyttade Elly till sitt älskade västkusten och blev bofast utanför Hamburgsund. Hon fortsatte att bedriva utbildning där och engagerade sig med mycket energi och värme i Föreningen Väderöarnas lotsutkik. Så sent som i höstas var Elly starkt engagerad i frågorna kring Kosterhavets nationalpark och hur man skulle kunna göra området tillgängligt för alla.

En person som Elly kan inte rymmas i några enkla rader, därtill är vi för komplexa, men vi minns Elly med värme.

Även på sjukhuset gick hennes tankar till dykning och planering av dykkurser i hopp om att hon skulle tillfriskna men den 14 januari 2013 slutade kampen mot den cancer hon led av. I samband med en minnesstund för Elly på Dyktankhuset 2:e mars delgav ett 30-tal av Ellys släkt och vänner sina minnen för varandra. I samband med detta samlades in en gåva till SDHF och Dyktankhuset till Ellys minne. Våra tankar går till hennes familj, både den närmaste, men även alla de människor som med åren kom att bli hennes stora icke-biologiska familj.

Peter Kempfi

Hans Örnhausen

Om en uppfinning från 1980-talet.

Vår hedersledamot från 2006, Ove Dahlstedt från Norrköping, har förutom en gedigen yrkesdykarkarriär, en rad smarta uppfinningar och idéer som han använt i sitt dykeri. Den här nedan presenterade rapporten till Styrelsen för teknisk utveckling STU 1986 är bara ett av många exempel på Oves idérikedom och skaparkraft. Med tillstånd och hälsning från Ove.

Norrköping 86041

Till S T U

Slutrapport på stipendium diarie nr 84-5338

Jag hade hoppats att parallellt med utprovningen av dykarklockan kunnat utfört prov med ultraljudsdoppler, att detta inte kom till stånd beroddedels på att vinnerte fick tid och tillfälle som passat båda då min vän Dr Jan bäck-Friislovat medverka utan arvode och att instrumentet var tillgängligt i begränsad grad. Jag har dock till viss grad genom studier av mötande klockor gjort värdefulla iakttagelser och jämförelser.

Vid dykprov med klockan har en mängd prov med 5 - 60 min varaktighet utförts. Vid dessa prov har klockan fungerat mycket bra och varit lättmanövrerad och rolig att vistas i.

Typer av prov: Kommunikation med ytan, gasförsörjning, antifog medel förplexiglassfären, avvägning med och utan dykare, vinsch och hantering vid dykning och ombordtagning, varmvattenssystemets funktion.

Total tid av prov ca 10 timmar.

Erfarenheter och nya grepp: Dosering av gas från ytan ger mindre väsljud och verkar mindre störande på kommunikationen med ytan. Ett reglage för strypning av gasen i klockan har dock behållits. Varmvattenssystemet har kompletterats med en säck som hindrar läckage och koncentrerar värmen kring dykaren. Gasnivån i klockan styrs med ett ställbart U-rör genom klockväggen. Dubbla vinschar, inför bärgning och isättning, och en för undervattenshantering. För att hindra rotation av klockan har jag till undervattensvinschen konstruerat ett antispinnblock.

Utvärdering: Såväl syrgas som varmvattenssystemen i klockan kan användas av dykare i standardutrustning utan ingrepp eller modifiering. Manövreringen^{av} gasnivån är så effektiv att den kan användas för hovring och vertikala förflyttningar av klockan. Reglaget för ändringen av gasnivån kom ursprungligen till för att hindra klockan att sväva iväg då dykaren lämnar klockan vid visstelse botten.

Med vänlig hälsning

Ove Dahlstedt

1. Presentation.

Denna beskrivning visar på fördelen med ett nytt dyk-system med en djupkapacitet på ca 50 m med plats för tre till sex dykare.

Dykssystemet är tänkt att byggas in i en farkost av katamarantyp.

Till grund för konceptet ligger ingående studier av såväl skeppsbyggnadskonst, navalmedicin och vatten - byggnadskonst.

Systemet ger möjlighet till riskfriare dykning med ökad expositionstid jämfört med andra system och metoder.

2. Inledning.

Med ökande krav på effektivt dykeriarbeten i samband med byggande i vatten, kommer kraven på väl fungerande och anpassade dykstationer också att öka.

Man kan också notera en förskjutning mot större djup 20-40 m mot tidigare 15-20 m.

3. Behov och problem.

Vid vattenbyggnadsarbete har många objekt genomförts med hjälp av dykare. Detta har då många gånger skett på ett inproviserat sätt, dvs dykstationer byggs upp för varje objekt. Det har i sin tur ej gett utrymme till förbättringar. Man har alltså efter etableringen av en dykstation inte villat lägga ner mer tid på sk icke produktiva åtgärder, som en följd av detta har dykeriet ej haft förutsättning att helt komma till sin rätt och därvid bildat en flaskhals i produktionen. En annan produktionshemmande faktor är den sk etappuppstigningen. Den elimineras till stor del med vår metod.

4. Produktid.

För att råda bot på ovan nämnda problem föreslår vi ett bättre anpassat dykssystem där dykaren trots längre dyktid kan återgå till ytan meradirekt utan de risker andra system erbjuder. Det sker också till en attraktivt låg kostnad.

5. Systemets funktion

Dyksystemet består av ett rör förbundet med en eller flerakammare. Röret är under dykning helt luftfyllt varvid rör och kammare håller det tryck som råder på det djup som röret når ner till sex eller nio m. Vid dykning sker det genom ovan nämnda rör varvid etappstopp i vatten ej är nödvändiga, (till 40 m) utan dykaren går direkt in i tryckkammaren för behandling. För indockning av dykaren via röret användes en speciell klocka av våt typ där dykaren står till bröstet i vatten.

Vid dykningar djupare än 40 m eller då dyktiden blir relativt lång med första etappen på 12-15 m eller djupare, göres de etapper till vilka röret inte räcker ner till med fördel i klockan som erbjuder såväl syrgasbehandling som varmvatten.

Klockans mått är 2 x ϕ 0,7 meter. Den är upptill försedd med en akryldom vilket gör att den upplevs som mycket rymlig och ljus att vistas i för dykaren.

I botten är klockan försedd med en horisontellt vridbar lucka genom vilken dykaren simmande entrar klockan. Dykaren kan själv öppna och stänga klockan. Det sker med en spak som sitter upptill i klockan. Spaken är låsbar och kan vid nöd även förséras från utsidan.

6. Konstruktion data och prestanda.

Dyksystemet är inbyggt i en katamaran. Skroven består av två tjugo meter två meter diameter glasfiberarmerade rör. Skroven är sammanfogade med ett däck av divynycell med aluminium och stål som matrismaterial.

Farkostens huvudmått 20 x 8 meter, marschfart 16 knop, displacement 25 - 30 ton, kapacitet 3 - 6 dykare.

Alternativt utförd som semisubmersible på 160 ton varav 75 - 80 % är ballast, marschfart 12 knop.

7. Arbetsuppgifter.

Plattform för dykeriarbeten vid bro, kaj, hamn och farledsbyggnation vid läggning av marina rörsystem och sjökablar mm. Även som bärare av diverse redskap maskiner och material för ovan nämnda arbetsuppgifter.

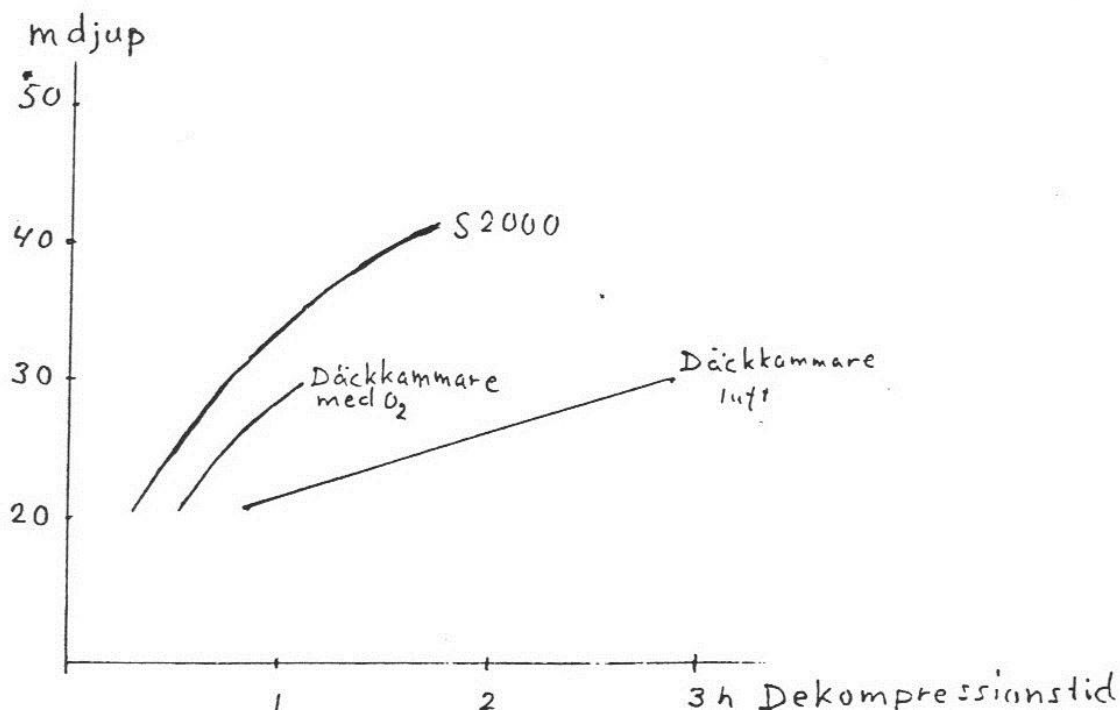
8. Systemet i jämförelse med andra.

Dyksystem 2000 är närmast att jämföras med däckkammar-
metoden. Till skillnad mot denna metod som under en
tid av 3 - 5 minuter utsätter dykaren för vanligt at-
mosvärstryck kommer aldrig dykaren att utsättas för det-
tillfälliga tryckfall. Dykaren äger direkt tillträde
till tryckkammaren via instigningsröret för omklädnad
vila och tryckbehandling. Det minskar givetvis såväl
den fysiska som den psykiska belastningen på dykaren.
För att tydligare visa fördelarna med S 2000, har jag
valt tre olika betraktelsesätt.

I. Utdelning i form av effektiv eller optimal expo-
sionstid kan åskådlig göras med nedanstående tabell.

Djup	Däckkammar metod	System 2000
24 m	115 min	180 - 240 min
30 m	80	180
36	60	120 - 180
42	55	90 - 120
51	35- 40	80

II. I nedanstående diagram presenteras dekompressions-
tiden som en funktion djupet för 120 min expositionstid.

Profil 1 visar en dykning med däckskammarmetoden till 36 m i 60 min vilket är optimalt för detta djup, total uppstigningstid 45 min.

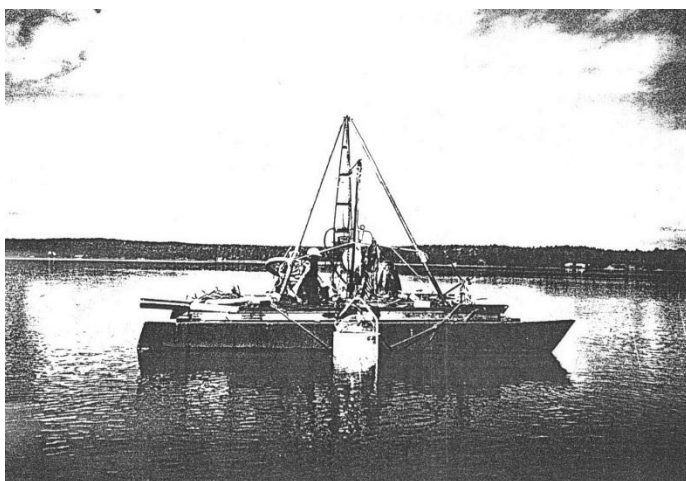
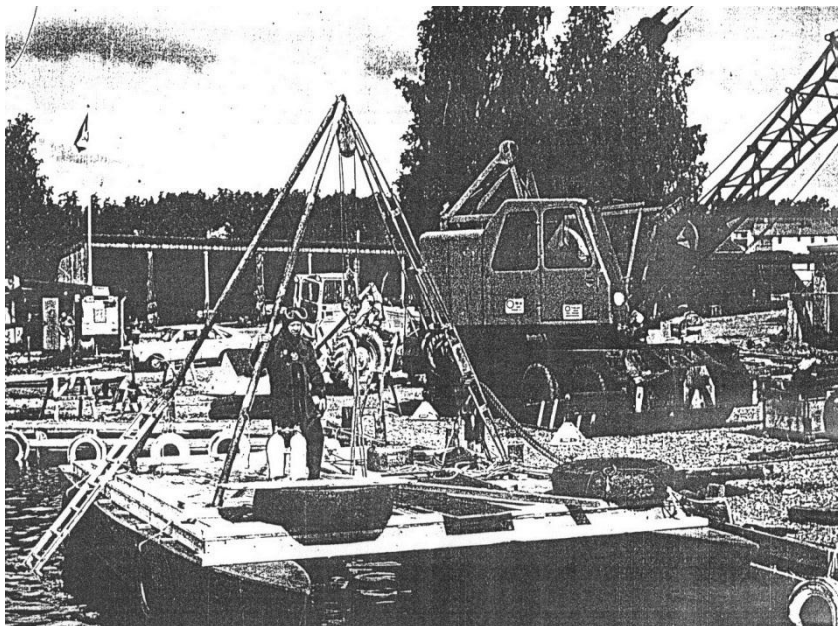
Profil 2 visar också en dykning med samma metod till 36 m i 100 min vilket är maximal expositionstid, dvs att det endast bör förekomma i trängda fall.

Profil 3 visar en dykning med system 2000 till 35 meters djup i 120 min. Skillnaden 1 m dykdjup är försumbar då då dyktider över maximalaexposition med däckskammarmetoden kan uteslutas. En jämförelse med dekompresion i vatten med luft under hela dykningen ger en uppstigningstid på 176 min en sk extrem expositionstid vilket ger en skillnad på 107 min till fördel för system 2000, som i detta fall använt 6 m instigningsrör.

Profil 4 visar en dykning med enbart luft till 42 m tider 120/240 med system 2000 blir tiderna 120/120 min. Rörlängd 9 m. Tidsvinst 120 min.

Profil 5 visar en dykning till 51 m med en expositionstid på 120 min och en uppstigningstid på 190 min. Tids vinsten mot konventionellt system 120 min. Rörlängd 12 m.

Expositionstiden i denna profil 120 min är 40 min längre än som angivits i tabell I. Med detta exempel har jag villat visa att systemet gott och väl täcker in alla fall av förkommande luftdykningar, eftersom 51 m normalt maxdjup med luft. Med i tiden i tabell I 80 min, blir tidsvinsten ca 80 min.

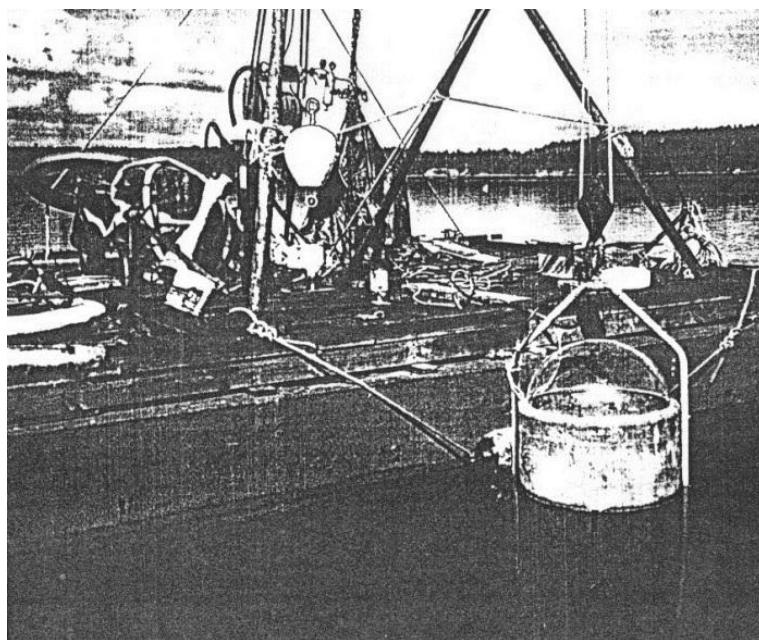
Arbetsfarkost för dykeri och bärgnings-
arbete.

Typ: Katamaran.

Utrustning: Dykarklocka med hanteringssystem
Intercom gas och varmvattenssystem, kompres-
sor, spolpump, lyftanordning i mittenbrunn 2
ton normalt 4 ton max 0.5 ton sidolyft.

Egenskaper: Hög sjöduglighet och monterings-
bar för landtransporte.

Prestanda: 16-20 knop med 2x40 hkr utbordare

Dykarbetskataamaran:

Universalplattform för dykare och dykeriarbeten. Byggt av 2m \varnothing plaströr.
Kapacitet: 3-6 dykare max. 40-60 m. dykdjup.

Farkosten är försedd med dubbla motorer, som kan riktas 360° runt för att erbjuda stor manöverbarhet. Dykning sker genom brunn med förlängningsrör / 3-6m. / i tryckkammerskrovbotten. Röret har en slangvänlig och trattformig utformning. Avsikten med röret är dels att skydda dykaren från väder /kyla och värme/ och att kunna återbörda honom direkt in i tryckkammaren. Förlängningsröret är löstagbart och i 2-delar.

Ex.1

Dykning 24 m. expositionstid 180 min. /Gas 80/20 Luft/

6 m. stopp på stapp 35 min.

3 m. stopp på stapp 85 min.

Total uppstigningstid 121 min.

Med vår farkost utför dykaren 3 tim. i vattnet på 24 m. djup och återvänder genom förlängningsröret in i farkosten, där dekompression sker.

Ex.2

Dykning 36 m. expositionstid 60 min. /Gas 80/20 Luft/

9 m. stopp på stapp 2 min.

6 m. stopp på stapp 22 min.

3 m. stopp på stapp 45 min.

Total uppstigningstid 69 min.

Här gör dykaren 2 min. i vattnet på 9 m. djup innan han återvänder genom det 6 m. långa röret in i farkosten.

Ovan beskrivna förfarande förutsätter att dykaren är värme-vätskebalanssympunkt "funkar" OK.

Den idag använda metoden för direkt uppstigning vid dykning till 21-51 m.

Ex.1. 24 m. expositionstid extramax. 150 min. /Gas 80/20 Luft/

44 min. tid på 12 m. stapp i kammare på syrgas.

/Max. 115 min. 31 min. 12 m. med O₂/

Ex.2 36 m. max. 60 min. /Gas 80/20 Luft/

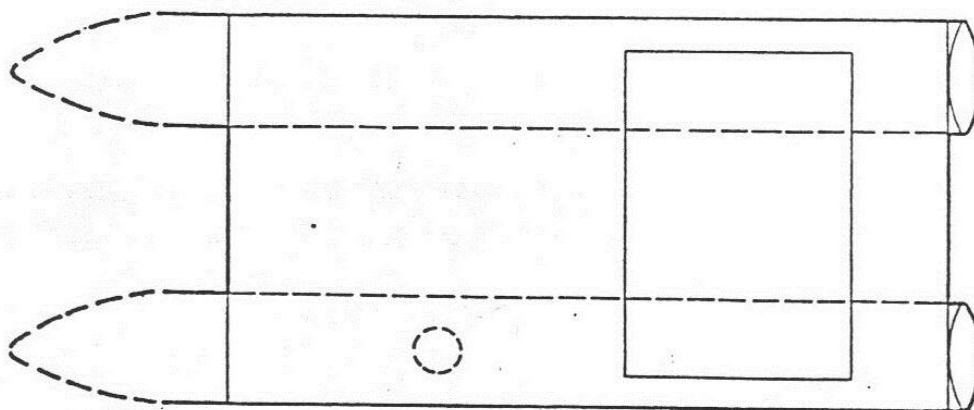
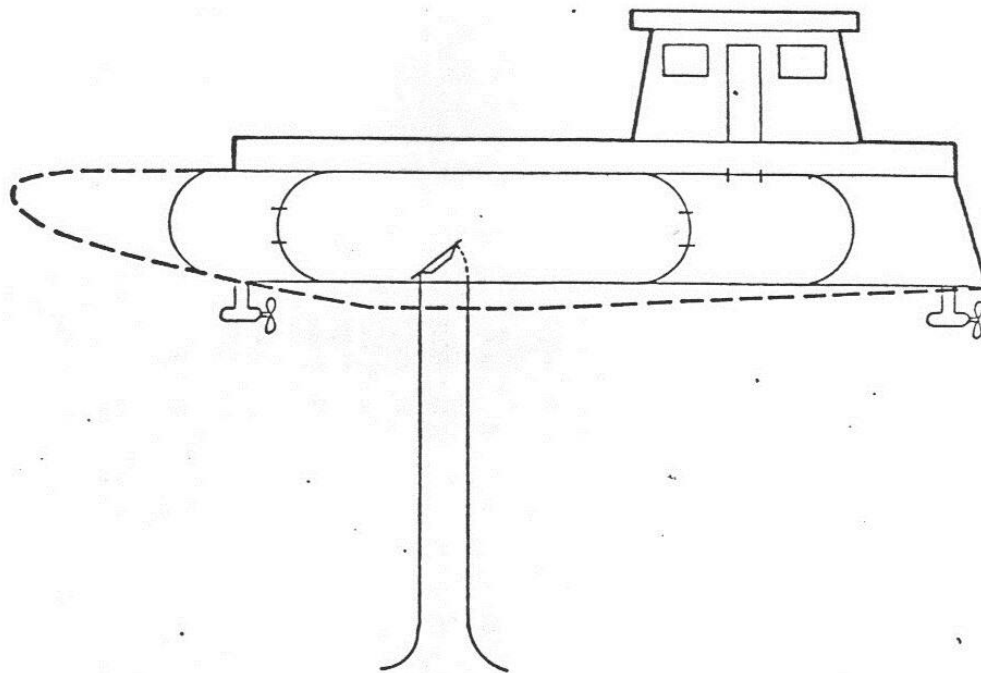
2 min. på 9 m. i vattnet s.k. ytintervall högst 5 min. och 32 min.

på 12 m. i kammaren med syrgas.

/Extramax 100 min 6 min. stapp

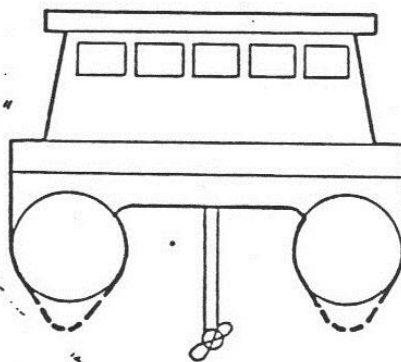
i vatten på 12 m. 15 min. stapp

i vatten på 9 m. s.k. ytintervall högst 5 min. plus 54 min i kammaren på 12 m. med syrgas./

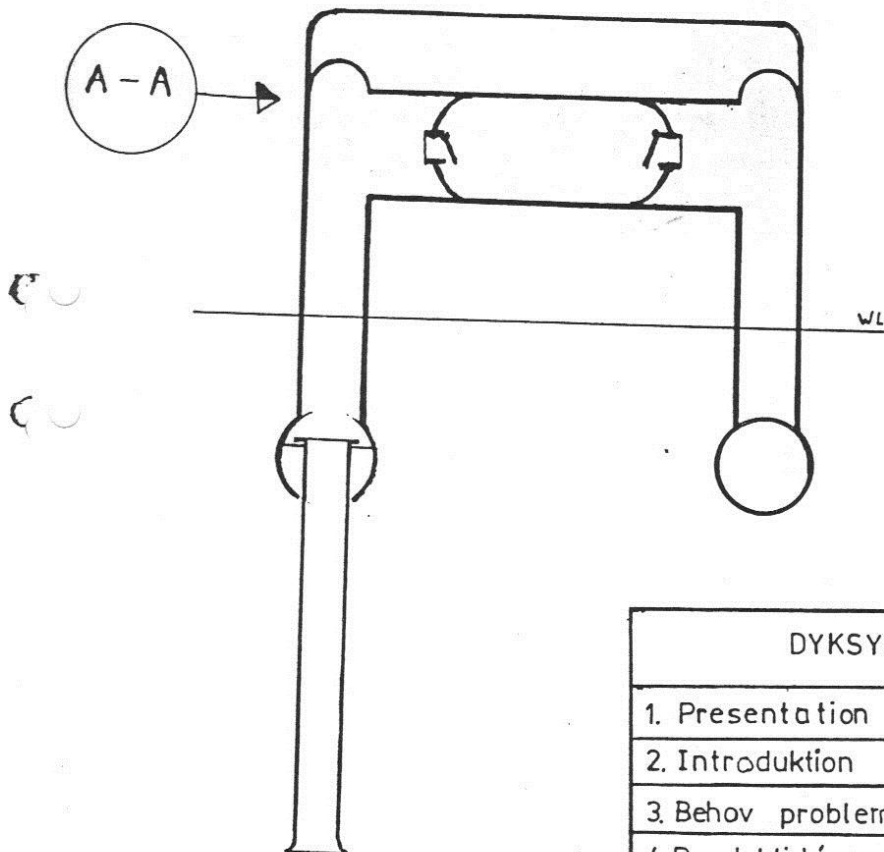
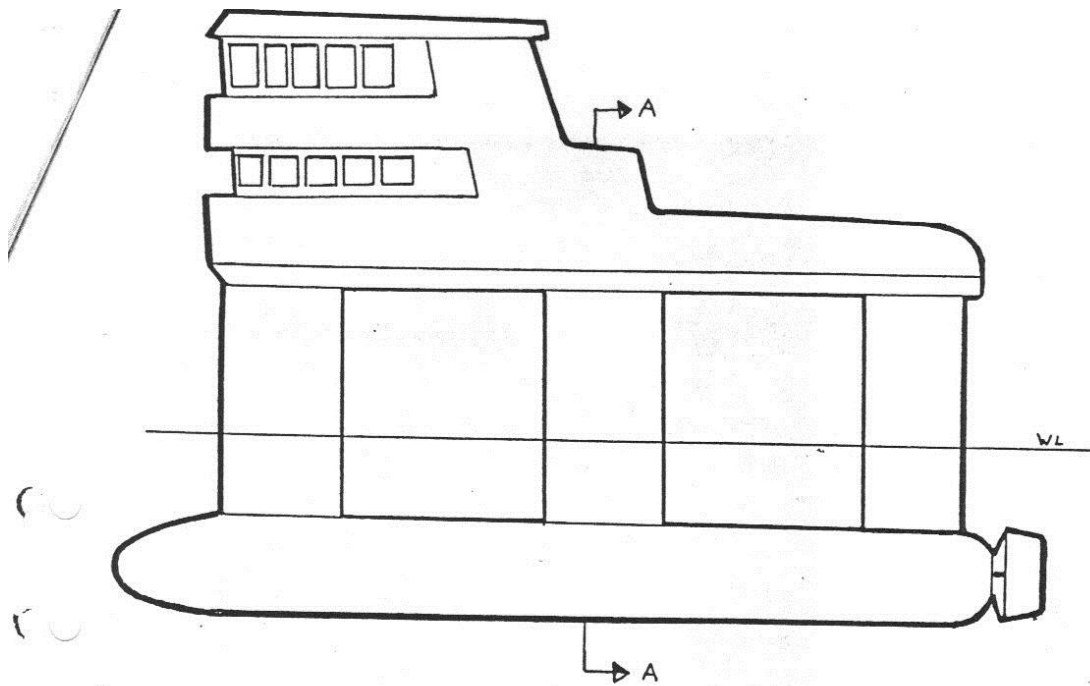

Motorer:

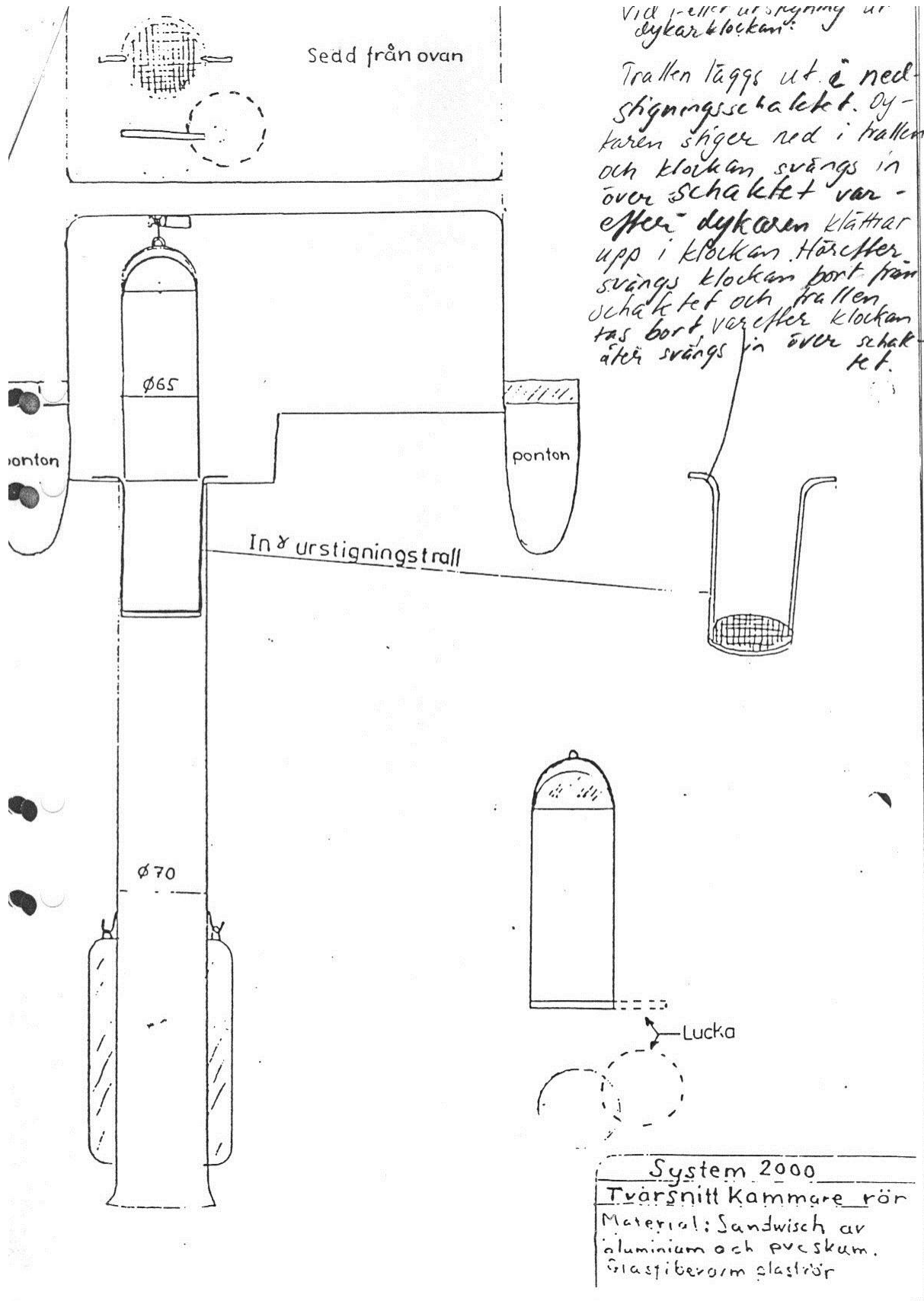
2 st av typ "Schottel"
360° vridbara

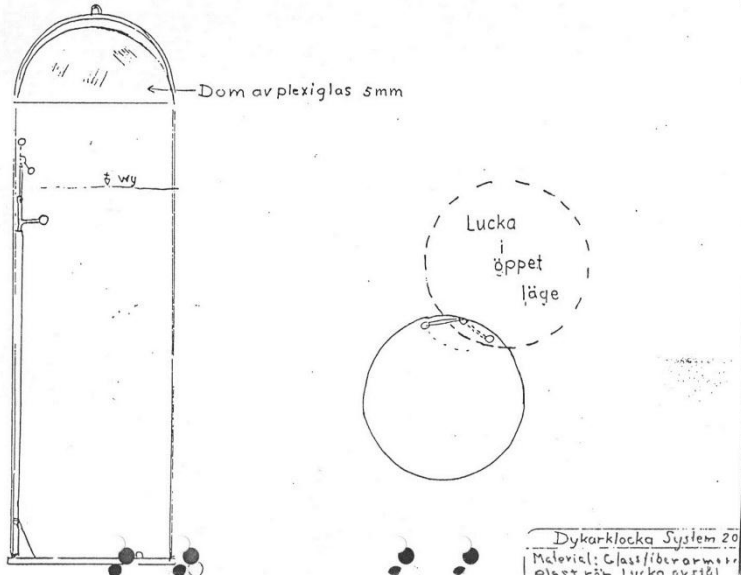

Dykarbetskataran

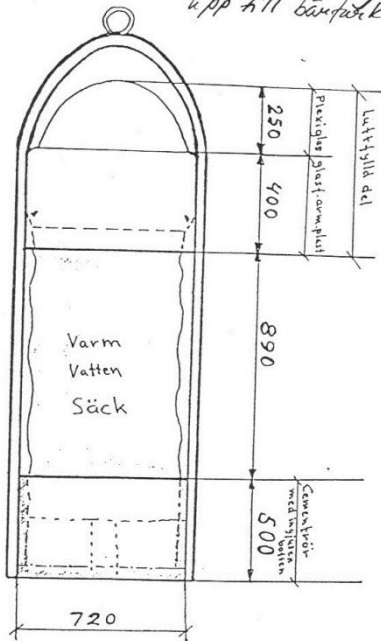

DYKSYSTEM 2000	
1. Presentation	6. Data och prestanda
2. Introduktion	7. Arbetsuppgifter
3. Behov problem	8. Jämförelse
4. Produktidé	9. Utvärdering
5. Systemets funktion	§.84.

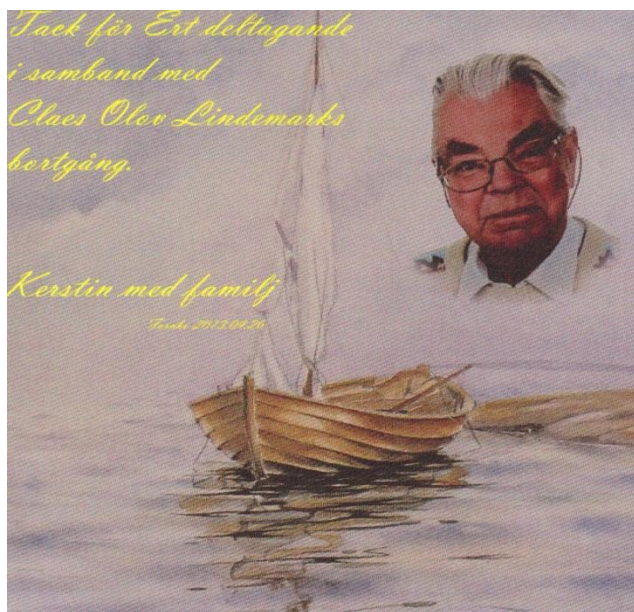
säcken förvaras inuti klockan.
När säcken behövs rullas den
ut av dykaren och fylls
först med störelsen så att
den den öppnar sig, varefter
dykaren trär den ner från
funt sig. Här efter fylls
säcken med varmvatten
mha en slang från klockan
upp till bänkbekosten.

bell

OVE DAHLSTEDT
Oxhögsgatan 16
603 61 NORRÅPING
Tel. 011-181876

#

In memoriam

Vår hedersmedlem, marinläkaren Claes Lindemark, gick bort efter en kort tids sjukdom i början av året. Claes föddes i Stockholm, tog studenten i Saltsjöbaden och utbildade sig till läkare vid Karolinska Institutet i Stockholm. Efter med.lic. examen 1958 flyttade han och hustru Kerstin till Eskilstuna. Intresset för hav och segling hade varit starkt sedan barndomen och Claes blev marinläkare 1959. Då marinen byggde upp en medicinsk undersökningscentral i Karlskrona blev Claes dess förste chef. En befattning han sedan innehade till sin pension 1989.

Vi är många som upplevt Claes noggrannhet i samband med friskundersökning för dykning. Många kände också till Claes förkärlek för tårtor och goda kakor och tog gärna med sig

bakverk till den årliga undersökningen i tron att det skulle bli lättare att bli godkänd. Något som dock inte lönade sig eftersom Claes var kunnig, omutbar och framför allt värnade om alla dykares säkerhet. Alla fick dock glädje av bakverken, både personal och dykare som skulle undersökas.

Efter pensionen från MUC hade Claes fortfarande mycket att ge professionellt, vilket kom både Blekinge Flygflottilj och flera distriktsläkarmottagningar i Blekinge till glädje. Claes hann också, efter sin pension, med några resor som fartygläkare, bland annat till Antarktis 2002. Claes insatser för dykerimedicine belystes också i samband med ett hedersmedlemskap i Svensk flyg och marinmedicinsk förening 2011.

Vi i SDHF känner Claes, vår hedersmedlem sedan 2005, framför allt som författaren av boken om Dyktankhuset på Galärvarvet och böckerna om de andra två träningstankarna i Göteborg och Karlskrona. Claes var också en mycket aktiv medlem och medverkade bland annat vid framtagningen av våra stadgar. Många har, i samband med helgöppet, träffat Claes på Dyktankhuset tillsammans med hustru Kerstin och boxrarna. Som sann djurvän och hundälskare kunde Claes inte lämna hundarna hemma när han skulle hålla öppet på Dyktankhuset.

För oss innebär Claes bortgång en stor förlust men samtidigt många bestående varma minnen av en aktiv medlem.

Hans Örnhagen

**SVENSKA
SPORTDYKARFÖRBUNDET**

Idrottens Hus, 123 87 Farsta, tel 08-605 63 75, fax 08-605 63 72

#

NU ÄR VI I GÅNG

med att skriva Den Svenska Sportdykningens Historia.

I senaste numret av Signallinan, december 2012, kunde du läsa om upptakten av ett spännande projekt i SDHF:s regi. Det har nu gått fem månader sedan startskottet, januari 2013. Fem månader med ett otroligt fint gensvar från engagerade SDHF-medlemmar och sportdykarprofiler från hela landet. Här kommer en lägesrapport från Anders Wästfelt, SDHF:s ansvarig för projekt.

I januari 2013 började jag tillsammans med min fru Berit och Catarina Ingelman-Sundberg samla in namn på sportdykarprofiler som vi hade lärt känna under de senaste 40 -50 åren. Bara i första svängen blev det ett 30-tal. Genom att kontakta dem och skriva om projektet på Facebook började intresset vakna bland dykarna. Dessa personer samlade vi i en grupp som vi har döpt till **Hall of Fame**.

Söndagen den 24 feb 2013 träffade vi de första 14 sportdykarprofilerna i Dyktankhuset för att lyssna på Catarinas och mina förslag om hur vi tillsammans skall lyckas genomföra projektet. Till att börja med presenterade alla sig själva - och sina dykarliv. Vilka historier, vilka minnen, vilka äventyr. Framåt eftermiddagen kom vi överens om att den viktigaste uppgiften, i detta skede, är att samla in så många minnen som möjligt från våra sportdykare som var aktiva på den tid som det begav sig. Detta material blir sedan grunden för kommande forskning, dokumentation och intervjuer.

Stående från vänster: Kent Forsén, Anders Wästfelt, Hans Bohlin, Catharina Ingelman Sundberg, Stig Insulan, Arne Åkerhagen, Gunnar Ekberg, Berit Wästfelt, Ronnie Andersson, Inge Lenmark, Birgitta Forsén, Imre Botos, Anders Lyckdahl, Åke Johansson och Hans Örnhammar.

För att inte tappa tid var alla närvarande villiga att dra sitt strå till stacken genom att några A4 sidor skriva ner sin dykhistoria. *Varför började jag dyka? Hur lärde jag mig detta? Vad har jag sysslat med som sportdykare? Vad har dykningen tillfört mitt liv? Även gamla foton och tidningsklipp är av stort intresse.* Redan efter två veckor låg de första berättelserna i min postlåda. Fantastiskt!

En månad senare, söndagen den 24 mars 2013 var det dags för en ny träff med ett nytt gäng Hall of Fame:are, denna gång i Göteborg. Det kom 19 kända dykprofiler från hela landet. Under fem intensiva timmar fortsatte vi med arbetet som vi lade grunden till vid mötet i Dyktankhuset. Nu gick det upp för oss att våra dykveteraner representerar en kunskapskälla och ett kulturarv som är mer unikt än vad vi insåg när vi drog igång projektet. Detta gör mig ödmjuk inför uppgiften men också så motiverad att vi skall nå vårt mål, att skriva den Svenska sportdykningens historia.

Stående från vänster: Jan Hansson, Sten Ranwald, Stig Insulan, Kent Forsén, Tony Holm, Christer Hjälmssten, Josefin Stanicki, Kjell Åshede, Bert Westenberg, Anders Lyckdahl, Staffan von Albin, Sittande från vänster: Lars Gunnar Westfeldt, Barbro Johansson, Inga Norder, Birgitta Forsén, Dan Hedberg, Catharina Ingelman Sundberg

Att detta kommer att ta tid är jag fullt medveten om. Det fick jag bekräftat vid det tredje mötet med ett gäng dykveteraner den 28 april 2013, även denna gång i Göteborg. Nu var vi 14 personer som träffades, kära gamla välkända ansikten från det förgångna. Om jag inte hade begränsat tiden för presentationerna hade vi suttit kvar i Valhallabadets konferensrum än i dag. Vilka fantastiska berättelser, så många skratt, så mycket livserfarenhet.

I skrivande stund (mitten maj 2013) har vi 54 personer med på Hall of Fame-listan. 47 av dessa har varit närvarande vid något av våra informations-träffar. 16 personer har redan skickat in "Sin dykhistoria". Vilket gensvar! Vi hoppas att alla skall ha kommit in med sina dykhistorier till oktober 2013.

På tur står nu bildandet av projektets Redaktionsråd. Jag har redan kontakt med en handfull personer som erbjudit sina tjänster. Kring månadsskiftet augusti/september skall Redaktionsrådet träffas rent fysiskt för att konsolidera sin verksamhet.

Till min stora glädje är det många av våra sportdykarveteraner som har valt att bli medlemmar i SDHF. Detta gläder mig alldeles extra för genom sitt medlemskap visar de att de uppskattar föreningens arbete med satsningar på nya spännande projekt.

I nästa nummer av Signallinan kan du läsa vidare om bokprojektets utveckling. Är du intresserad att hjälpa till eller har idéer eller bara synpunkter, tveka inte att höra av dig till mig.

Tack till er alla som ställt upp!

Ha en fin sommar önskar Anders Wästfelt, tfn 070-237 38 32, anders@wastfelt.net

#

Yrkesdykarskolan Göteborg

Professionell IDSA-dykarskola som utbildar enligt försvarsmakten och IDSA till alla certifikatsnivåer

Skolan där alla skall växa

Skärgårdsmässan 2013

I strålände sol första dagen och behagligt regn för hoppackning på söndagen genomfördes årets Skärgårdsmässa. I år hade vi sällskap av Håll Sverige Rent som engagerat sportdykare för att rensa botten i en del av Vasahamnen.

Vi hann med fyra tungdyk på lördagen och ett på söndagen. Det är ingen brist på uppmärksamhet. Många stannar en lång stund för att få uppleva momentet då dykaren tar sig ner under ytan. Här jobbar Nagamon, Steven och Magnus med att klä på dykaren Pär Egnell

Picknick bredvid räddningsklockan efter väl förrättat värv.

För mer info se: [Svensk dykerihistorisk förening på Facebook](#).

Svenska Sportdykarförbundet på besök.

I samband med SSDF årsmöte 27- 28 april innebar en del av programmet en möjlighet att göra ett besök på Dyktankhuset där Åke Johansson och Hans Örnhagen guidade. Flera av de besökande årsmötesdelegaterna hade uppnått den ålder då man börjar känna igen sin skolutrustning på museet, vilket föranledde

både kommentarer och glädjeyttringar. På bilden ses några av besökarna på mellanplanet. SSDF är sedan många år sponsor av SDHF verksamhet och vi välkomnar nya grupper från SSDF i framtiden.

#

DKN BERG

#

#

Hyperbaric Treatment Technology

Hagelvädersgatan 5 • SE-418 34 Göteborg, Sweden • Tel +46 (0)31 54 98 00 • Fax +46 (0)31 54 98 10 • E-mail: info@htt.necton.se

Några foton från Nicke Wahlkvist

Bilderna visar Nickes farfar Holger Wahlkvist, dykare vid TGOJ (till vänster i bild). Fotona är tagna vid arbeten i Oxelösunds hamn och vid Kviksundsbron. Känner någon igen de andra personerna så hör av er till SDHF.

#

DYKERI & SJÖARBETEN

www.sse-ab.se

NYHET!

världens mest omfattande dykhistoriska
uppslagsverk har publicerats!

"Ett museum i bokform"

**DIVING HELMETS AND EQUIPMENT
THROUGH THE AGES**

- by Master Diver Anthony Pardoe

En rikt illustrerad dokumentation för dykentusiasten. Två inbundna volymer, presenteras i en exklusiv linnebunden kassett. Begränsad upplaga utgiven 2012. 245 + 225 sidor.

Pris: SEK 3 150:- *

* Ev. fraktkostnad tillkommer

För beställning samt mer information, kontakta:

Fartygsmagasinet i Stockholm AB

Österlånggatan 19, Gamla Stan i Stockholm (Öppet tor & fre 11-18, lör 11-15)

mail@seaborne-fartygsmagasinet.com

http://www.seaborne-fartygsmagasinet.com

Samtidigt som vi presenterar denna annons välkomnar vi
Fartygsmagasinet som sponsor till SDHF. Se mer på
<http://www.seaborne-fartygsmagasinet.com>

Våra guldspansorerer:

Tele, Gotland. 0498-29 77 00
Tele, Stockholm. 08-747 00 05

E-post. info@curt-nyberg.se
Web. www.curt-nyberg.se

På sortimentet finns bla.:

- *Högtryckskompressorer
- *Ventiler & ventilsystem
- *Service & reservdelar
- *Lyftsäckar
- *Gasbostrar
- *Filter & avskiljare
- *Fyllningsramper
- *Dyktelefoner

#

NDE

Nordic Dive Enterprise

#

Ansell

Tidigare Trelleborg Protective Products AB

Aleris

FLYG- OCH DYKMEDICIN

#

INTERSPIRO

#

**RATTAR, SPÅKAR OCH VRED
ABSOLUT FÖRBJUDNA**

Vår idé är enkel, du koncentrerar dig på upplevelsen så ser vi till att utrustningen fungerar - utan din inblandning.

Xstream Dive exempelvis har inte en enda ratt eller spak som du skall vrida på för att den skall fungera. Optimal funktion oavsett djup är inbyggt redan från början - varför krångla till det?

Framtida evenemang:

Höstmöte i Svensk dykerihistorisk förening lördag 26 oktober, 2013.

Plats: Dyktankhuset, Galärvarvet på Djurgården i Stockholm.

Vi får höra om Torsten Nilssons spännande arbete med att
intervjua gamla tungdykare i Norrland.

För ytterligare detaljer följ information på vår hemsida

www.sdhf.se

#